

**DECIZIA Nr.141
din 13 martie 2019**

**referitoare la obiecția de neconstituționalitate a prevederilor Legii pentru
modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr.51/1997 privind
operațiunile de leasing și societățile de leasing, precum și pentru
completarea art.120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.99/2006
privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului**

Valer Dorneanu	— președinte
Marian Enache	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Simona-Maya Teodoroiu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Fabian Niculae	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea obiecției de neconstituționalitate a prevederilor Legii pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr.51/1997 privind operațiunile de leasing și societățile de leasing, precum și pentru completarea art.120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, obiecție formulată de un număr de 84 de deputați aparținând Grupului parlamentar al Partidului Național Liberal și al Uniunii Salvați România.

2. Obiecția de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.10783 din 27 decembrie 2018 și constituie obiectul Dosarului nr.2361A/2018.

3. Autorii sesizării au solicitat constatarea neconstituționalității prevederilor legale criticate pentru că a fost adoptată cu încălcarea normelor de tehnică legislativă, a principiului securității raporturilor juridice, a principiului egalității

în fața legii și a dreptului de proprietate. Se mai critică faptul că în procesul de adoptare a acestei legi, lipsește avizul Consiliului Economic și Social. În acest sens, autorii sesizării au formulat atât critici extrinseci, cât și critici intrinseci de neconstituționalitate.

4. Astfel, se arată că legea este neconstituțională în raport cu art.1 alin.(3) și (5) privind statul de drept, respectiv principiul securității juridice, cât și cu art.141 din Constituție, coroborat cu prevederile Legii nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative.

5. Se arată că premisa dreptății, ca valoare constituțională, o constituie legile drepte. Aceasta presupune ca reglementarea să nu fie rezultatul unei majorități care își impune voința de legiferare în mod discreționar și arbitrar, fără o motivare sau fundamentare a noilor obligații pe care le instituie în sarcina actorilor din sectorul privat, cu atât mai mult cu cât reglementarea limitează sau suprimă în mod grav drepturile lor. Condiția motivării este esențială atât pentru înțelegerea rațiunilor care stau la baza reglementării, cât și pentru a permite controlul de constituționalitate a legii.

6. În acest sens, art.30 și art.31 din Legea nr.24/2000 reglementează instrumentele de prezentare a proiectului de act normativ și cuprinsul motivării. De asemenea, art.32 și art.33 alin.(2) din Legea nr.24/2000 prevăd necesitatea unui studiu de impact pentru legile de o importanță și complexitate deosebită.

7. Această lege ignoră faptul că în legislația în vigoare la acest moment există o serie de reglementări recente care asigură protecția consumatorilor în ceea ce privește evitarea sau cel puțin atenuarea impactului declarării scadenței anticipate și declanșării executării silită, creând falsa impresie că eliminarea caracterului de titlu executoriu ar fi necesară pentru ca instituțiile de credit să nu mai treacă imediat la executarea silită, în cazul în care debitorul înregistrează restanțe. Or, tocmai în considerarea faptului că atât contractul de credit, cât și garanțiile sunt titluri executorii, legislația privind protecția consumatorilor a fost

anterior substanțial îmbunătățită în favoarea consumatorilor, astfel încât suprimarea forței executorii a contractului de credit apare ca fiind nu o măsură de protecție reală a consumatorilor, ci o măsură contra stabilității sistemului financiar-bancar.

8. În privința prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr.52/2016 privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile, precum și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, potrivit acestora, *de lege lata*, consumatorul este protejat de o eventuală declarare precipitată a scadenței anticipate și de o iminentă executare silită, la discreția băncii, în ipoteza acumulării de restanțe, legiuitorul instituind mecanisme obligatorii pentru creditor, atât pentru corectarea eventualelor dificultăți întâmpinate de consumator la rambursarea creditului, cât și pentru amânarea declanșării executării silite pentru o perioadă considerată rezonabilă, astfel încât să i se asigure acestuia posibilitatea rambursării voluntare a creditului.

9. Așadar, adoptarea unei propuneri care să suprimă caracterul de titlu executoriu este aptă să îngreuneze și chiar să facă inaplicabil acest mecanism, consumatorul fiind încurajat să refuze propunerile băncii în contextul în care are confortul faptului că, oricum, banca nu poate declanșa executarea silită împotriva sa decât după parcurgerea unei proceduri judiciare care presupune trecerea unei perioade de timp în care acesta este scutit de la plata ratelor de credit.

10. Se arată că în expunerea de motive se pornește de la premisa îndoielnică a prezumării caracterului abuziv al clauzelor inserate în contractele încheiate de bancă cu consumatorii, făcându-se o totală abstracție de mecanismele actuale pe care le are la dispoziție consumatorul pentru a înlătura eventuale clauze abuzive din contract, precum și a se elibera de plata întregului credit, nu doar a costurilor datorate în baza clauzelor prezumtiv abuzive.

11. Caracterul de titlu executoriu al creanței este independent de

posibilitățile pe care le are consumatorul de a-și proteja drepturile în contextul Legii nr.193/2000 sau al Legii nr.77/2016, drepturi care nu sunt cu nimic alterate de titlul executoriu al contractului de credit.

12. Se mai susține că legea criticată contravine art.141 din Constituție coroborat cu art.1 alin.(3) și (5) din Constituție și art.31 alin.(3) din Legea nr.24/2000, având în vedere că lipsește avizului Consiliului Economic și Social.

13. Articolul 141 din Constituție instituie Consiliul Economic și Social (C.E.S.) ca organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului, în domeniile stabilite prin legea sa organică. Instituindu-se chiar prin Constituție rolul lui de organ pe lângă Parlament, ca putere legislativă, este evident că C.E.S. a fost conceput ca un organ cu atribuții în domeniul legislativ și dă expresie constituțională caracterului democratic al legiferării.

14. Chiar dacă are un rol consultativ, C.E.S. este un organ constituțional pe lângă Parlament, ale cărui atribuții sunt instituite printr-o normă cu putere constituțională care trebuie respectată în procesul de legiferare. Avizul C.E.S. este consultativ, doar în sensul că organul care legiferează nu este ținut de avizul pozitiv sau negativ al C.E.S., dar avizul este obligatoriu, în sensul că trebuie să existe în procesul de legiferare în domeniile prevăzute de legea organică a C.E.S.

15. Prin urmare, legiferarea într-un domeniu în care este obligatorie consultarea C.E.S., în lipsa avizului acestuia, constituie un viciu de neconstituționalitate a legii. În caz contrar, dacă s-ar considera că Parlamentul și Guvernul pot oricând adopta legi cu ignorarea acestui organ, s-ar anihila însăși existența acestuia ca organ cu atribuții constituționale în domeniul „*Economiei și finanțelor publice*”, astfel cum este reglementat în titlul IV din Constituție, care are rolul de a garanta, în cadrul unui proces democratic de legiferare, că legile nu instituie soluții arbitrare, discreționare, mai ales atunci când au un impact economic major.

16. Legea în discuție vizează deopotrivă domeniul economic, respectiv

creditarea și piața financiar-bancară, și protecția consumatorului, astfel încât era obligatoriu avizul C.E.S., care avea, totodată, și posibilitatea de a realiza analiza din punctul de vedere al realităților economice și sociale și al impactului noii reglementări.

17. Legea criticată contravine art.1 alin.(3) din Constituție raportat la art.13 din Legea nr.24/2000. Noua reglementare este în contradicție flagrantă cu actualul cadrul legal instituit de Codul civil și cu legile speciale în materia protecției consumatorilor. Caracterul neclar al reglementării din noua determină o lipsă de integrare în sistemul legislației în vigoare și contravine reglementărilor în materie, nefiind corelată cu instituțiile juridice din sistemul de drept român.

18. Se arată că nu doar contractul de împrumut/credit acordat de instituțiile de credit constituie titlu executoriu, fără a fi necesar să se urmeze o procedură judiciară, ci forța executorie a contractului de împrumut a fost instituită de legiuitorul Codului civil cu caracter general, în această materie, indiferent de titularul creanței.

19. Prin urmare, caracterul de titlu executoriu al contractelor de credit și al ipotecilor nu are legătură nici cu persoana creditorului, fie că este profesionist sau nu, nici cu persoana debitorului, fie că este consumator sau nu. Soluția are la bază rațiuni legislative care exprimă viziunea generală pe care legiuitorul a consacrat-o în materia creditului și a garanțiilor.

20. Textele din Codul civil sunt generale și, chiar dacă se înlătură prevederile speciale din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.99/2006, ele devin susceptibile de a se aplica chiar și în materia contractelor de credit încheiate de instituțiile de credit cu consumatorii. În acest sens, art.2158 alin.(2) din Codul civil prevede clar: *„Atunci când o persoană acordă un împrumut fără a o face cu titlu profesional, nu îi sunt aplicabile dispozițiile legale privind instituțiile de credit și instituțiile financiare nebancare”*. În schimb, dispozițiile din dreptul comun analizate sunt susceptibile de aplicare, în lipsa unei norme speciale, și

instituțiilor de credit și instituțiilor financiare nebankare.

21. Astfel, se remarcă faptul că în lege s-a folosit o tehnică defectuoasă de redactare, respectiv o normă negativă de trimitere, care prevede că, în cazul creditului acordat consumatorilor, prevederile alin.(1) ale art.120 nu sunt aplicabile, respectiv contractele nu sunt titluri executorii.

22. Or, chiar această tehnică legislativă face legea neclară și neconstituțională din perspectiva art.1 alin.(5) din Constituție, pentru că, luând în considerare corelarea obligatorie cu normele din Codul civil, se deschid două posibile interpretări legate de întrebarea: care vor fi atunci dispozițiile legale aplicabile, dacă alin.(1) al art.120 nu se aplică, și care sunt mecanismele pentru obținerea titlului executoriu, fiind evident exclusă ipoteza în care creditorul nu ar putea obține niciodată titlu executoriu?

23. La această întrebare, propunerea legislativă nu răspunde, astfel încât, evident, reglementarea este echivocă și susceptibilă de interpretări.

24. O primă interpretare ar fi în sensul că, deși va fi înlăturat din legislația specială caracterul de titlu executoriu al contractului de credit și al garanțiilor încheiate cu un consumator, rămân în continuare aplicabile prevederile generale din Codul civil. Aceasta va însemna că, în condițiile dreptului comun, împrumutul va constitui titlu executoriu atunci când va fi încheiat prin act autentic sau chiar înscris sub semnătură privată cu dată certă, iar ipotecile, fie că sunt imobiliare sau mobiliare, vor constitui, oricum, titluri executorii.

25. Dacă s-ar reține această interpretare, rezultă că, practic, noua reglementare nu are sens, pentru că interesul urmărit în principal prin aceasta este anihilat chiar de Codul civil, întrucât nu mai există normă specială în materia contractelor de credit încheiate cu consumatorii și a garanțiilor, care să le confere caracter de titlu executoriu.

26. O altă interpretare posibilă ar fi în sensul că, în realitate, se instituie o nouă normă specială și, potrivit principiului *specialia generalibus derogant*,

aceasta ar deroga nu numai de la alin.(1) al art.120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.99/2006, ci și de la Codul civil, astfel încât contractele de credit încheiate cu consumatorii și garanțiile aferente nu vor mai constitui titluri executorii nici măcar în condițiile Codului civil. O asemenea interpretare este însă, criticabilă, pentru că excepțiile sunt de strictă interpretare. Pe de altă parte, această interpretare ar avea la bază și *ratio legis*, acesta fiind, în realitate, scopul declarat de legiuitor.

27. În ceea ce privește criticile de fond, se arată că art.I pct.1) din legea criticată, referitor la art.8 alin.(2) din Ordonanța Guvernului nr.51/1997, încalcă art.16 alin.(1) din Constituție privind egalitatea în drepturi și art.44 alin.(2) din Constituție privind proprietatea privată.

28. În privința modificărilor pe care legiuitorul le propune cu privire la contractul de leasing, se arată că proiectul de lege se situează în afara cadrului constituțional ce are drept scop egalitatea cetățenilor în fața legii, dar, mai ales, protejarea și garantarea proprietății private, indiferent de titularul acesteia. Dispozițiile constituționale românești sunt în consens cu reglementările internaționale în materie.

29. Or, în prezent, legislația din România înglobează suficiente instrumente juridice prin care consumatorul de leasing este protejat și prin care este reglat dezechilibrul juridic care s-ar fi putut considera că ar exista între finanțator și consumator.

30. Operațiunile de leasing, în special leasingul financiar reglementat prin Ordonanța Guvernului nr.51/1997, sunt asimilate operațiunilor de credit și sunt guvernate de legislația specifică ce reglementează relația de creditare între un consumator și o instituție de credit, respectiv reglementările Băncii Naționale a României, ale Ordonanței de urgență nr.52/2016 privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile, precum și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.50/2010 privind contractele

de credit pentru consumatori, ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr.50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, ale Ordonanței Guvernului nr.21/1992 privind protecția consumatorilor, ale Legii nr.193/2000 privind clauzele abuzive din contractele încheiate între profesioniști și consumatori și ale altor prevederi legale aplicabile.

31. În ceea ce privește mijloacele juridice pe care consumatorul le are la îndemână pentru a contesta clauzele contractuale convenite cu finanțatorii (instituții financiare nebancare/instituții de credit), există mai multe modalități juridice prin care consumatorul poate contesta valabilitatea clauzelor contractului de leasing/credit încheiat.

32. În etapa anterioară deferirii litigiului spre soluționare de către instanța judecătorească, consumatorii pot reclama aspecte legate de contractele de leasing/contractele de credit încheiate chiar instituțiilor de leasing/instituțiilor de credit și, de asemenea, pot contesta prevederile contractelor de leasing/contractelor de credit în fața autorității competente să asigure protecția drepturilor consumatorilor - Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor; totodată, în acord cu prevederile Ordonanței Guvernului nr.38/2015 privind soluționarea alternativă a litigiilor dintre consumatori și comercianți (care a transpus în România prevederile Directivei 2013/11/UE), consumatorii se pot adresa și centrelor de soluționare alternativă a litigiilor - organisme juridice care au ca obiectiv soluționarea amiabilă și cu titlu gratuit a oricăror reclamații sau contestații ale consumatorilor.

33. Se arată că dreptul legal la apărare al consumatorului nu este suprimat nici în fazele litigioase, respectiv în etapa contestației la executare formulate de consumatori în fața instanțelor de judecată. Legea reglementează în mod expres scutirea consumatorilor de la obligația de plată a taxelor de timbru atunci când formulează acțiuni împotriva operatorilor economici care au prejudiciat drepturile și interesele legitime ale consumatorilor [art.29 lit.i) din Ordonanța de urgență a

Guvernului nr.80/2013 privind taxele judiciare de timbru]. Prin urmare, sub aspectul taxelor ce urmează a fi achitate de consumator, legea scutește de taxe orice acțiune a consumatorului prin care acesta contestă titlul executoriu (clauzele contractului de leasing/contractului de credit), respectiv contestația la titlu formulată în cadrul procedurii de executare silită.

34. Eliminarea titlului executoriu pentru contractul de leasing încheiat cu consumatorii generează o diferență de tratament nejustificată între mai multe categorii de finanțatori, ceea ce determină încălcarea art.16 din Constituție.

35. Ca exemplu, art.1809 din noul Cod civil recunoaște contractului de locațiune caracterul de titlu executoriu: „(2) *În privința obligației de restituire a bunului dat în locațiune, contractul încheiat pe durată determinată și constatat prin înscris autentic constituie, în condițiile legii, titlu executoriu la expirarea termenului.*

(3) Dispozițiile alin.(2) se aplică în mod corespunzător și contractului încheiat pe perioadă determinată prin înscris sub semnătură privată și înregistrat la organul fiscal competent.”

36. Așadar, în cazul contractului de locațiune, legiuitorul menține caracterul de titlu executoriu pentru recuperarea bunului închiriat, înțelegând astfel că dreptul de proprietate al locatorului nu poate fi suficient pentru recuperarea posesiei și folosinței bunului de la locatar, după rezilierea contractului de locațiune. Același drept este recunoscut de legiuitor și în cazul altor contracte reale, cum ar fi contractul de împrumut de consumație sau contractul de comodat [art.2157 alin.1: „(1) *În ceea ce privește obligația de restituire, contractul de comodat încheiat în formă autentică sau printr-un înscris sub semnătură privată cu dată certă constituie titlu executoriu, în condițiile legii, în cazul încetării prin decesul comodatarului sau prin expirarea termenului.*”]

37. Societatea de leasing este, așadar, proprietară a bunului pe întreaga durată a contractului de leasing, până la achitarea integrală a obligațiilor de plată

de către consumator, prin urmare este îndreptățită la recuperarea bunului. În cazul nerespectării obligațiilor contractuale de către consumator, în aceeași măsură, societatea de leasing este proprietară și asupra creanței deținute asupra debitorului său.

38. Codul civil și Constituția consfințesc dreptul real al titularului unui bun de a posedea, de a folosi și de a dispune de bunul/bunurile aflat/e în proprietatea sa, atribute ale dreptului de proprietate ce pot fi exercitate în mod absolut, exclusiv și perpetuu, cu respectarea limitărilor legale.

39. De aceea, menținerea posibilității recuperării bunului achiziționat de către societatea de leasing (bun înregistrat pe numele acesteia) și aflat în proprietatea sa, dar și a creanței societății de leasing, în cazul rezilierii contractului de leasing ca urmare a neîndeplinirii obligațiilor contractuale de către utilizator, reprezintă în fapt o garanție a respectării dreptului de proprietate.

40. Eliminarea caracterului executoriu al contractului de leasing ar prejudicia grav dreptul finanțatorului de a intra în posesia și folosința propriului bun, pe de o parte, iar, pe de altă parte, ar determina indirect creșterea debitului datorat de utilizator. În plus, prin lipsirea de caracterul executoriu, s-ar încuraja o conduită abuzivă din partea utilizatorilor, care, deși aflați în situația de neplată care a condus la rezilierea contractului de leasing de către finanțator, ar beneficia de prerogativa legală de a putea utiliza în continuare bunul proprietatea altuia nestingheriți, deoarece finanțatorul ar trebui să parcurgă etape care, în practică, pot dura chiar și 3-4 ani de zile (un litigiu de fond, apel, cale extraordinară de atac) până la obținerea unui titlu executoriu și finalizarea executării silită, situație juridică care ar încălca dispozițiile exprese ale art.16 din Constituție privind egalitatea tuturor cetățenilor în fața legii. Simpla proprietate a bunului nu permite finanțatorului să recupereze imediat, prin orice mijloace juridice, posesia și folosința acestuia.

41. Executarea silită se face întotdeauna prin intermediul unui executor

judecătorească și în baza titlului executoriu reprezentat de contractul de leasing, conform prevederilor art.622 și următoarele din Codul de procedură civilă. Acesta prevede: „(1) *Obligația stabilită prin hotărârea unei instanțe sau printr-un alt titlu executoriu se aduce la îndeplinire de bunăvoie.*

(2) *În cazul în care debitorul nu execută de bunăvoie obligația sa, aceasta se aduce la îndeplinire prin executare silită, care începe o dată cu sesizarea organului de executare, potrivit dispozițiilor prezentei cărți, dacă prin lege specială nu se prevede altfel.[...]*”

42. În același sens, art.893 din Codul de procedură civilă prevede că: „*Dacă partea obligată să predea un bun mobil, determinat prin calitate și cantitate, nu își îndeplinește obligația în termen de 24 de ore de la comunicarea încheierii de încuviințare a executării, predarea lui se va face prin executare silită.*”

43. În cursul executării silite, executorul judecătorească este competent să identifice și să localizeze bunul, precum și să îl ridice din orice loc în care ar fi depozitat sau s-ar afla - practic, de pe proprietatea consumatorului sau a altui terț, după caz. Accesul în astfel de spații nu s-ar putea face decât prin intermediul unui executor judecătorească și în baza titlului executoriu reprezentat de contractul de leasing.

44. Situația este specifică în cazul vehiculelor, dar este similară și în cazul echipamentelor și chiar în cazul imobilelor finanțate de societăți de leasing, care trebuie recuperate și revalorificate într-un termen scurt de societatea de leasing (pentru a putea obține o valoare de piață cât mai mare care să ajute la scăderea debitului consumatorului aflat în imposibilitatea de plată a ratelor).

45. Totodată, funcționalitatea asupra instrumentării cauzelor penale ce privesc bunuri achiziționate în sistem leasing și care fac obiectul infracțiunii de abuz de încredere este asigurată și de implicarea executorului judecătorească, acesta acționând în baza titlului executoriu reprezentat de contractul de leasing.

46. Astfel, executorul judecătorească, în cursul executării silite, este

competent să elibereze și procesele-verbale din care să rezulte neîndeplinirea obligației de predare la termen și/sau imposibilitatea reintrării în posesia bunului pe calea executării silite și/sau imposibilitatea identificării și localizării bunului, atunci când un bun, proprietatea societății de leasing, nu poate fi găsit.

47. Menținerea caracterului de titlu executoriu în vederea recuperării bunului în cazul debitorilor care refuză restituirea lor de bună voie în termenul prevăzut în contract și în respectarea obligațiilor legale prevăzute de către Ordonanța de urgență a Guvernului nr.51/1997 este menită să împiedice o exercitare fără titlu a folosinței asupra bunului proprietatea finanțatorului după data rezilierii contractului. Prin posibilitatea punerii în executare a obligației de predare a unui bun nu este afectat patrimoniul consumatorului, întrucât măsurile vor fi strâns legate exclusiv de recuperarea bunului proprietatea finanțatorului pe calea executării silite.

48. În ceea ce privește neconstituționalitatea art.II din legea supusă criticii de neconstituționalitate, referitor la art.120 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.99/2006 raportat la art.16. alin.(1) din Constituție privind egalitatea în drepturi și la art.44 alin.(2) din Constituție privind proprietatea privată, se arată că o eventuală comparație trebuie realizată între creditorii aflați în aceeași situație, adică titularii ai unei creanțe izvorâte dintr-un contract de împrumut, eventual garantată cu ipoteca imobiliară sau mobilă.

49. Prin extragerea și exceptarea contractelor de credit și a garanțiilor încheiate de instituțiile de credit cu consumatorii din sfera contractelor care constituie titluri executorii se instituie, în mod evident, un tratament juridic distinct pentru aceste contracte, fiind în prezența unei inegalități juridice în sfera creditorilor, fie că sunt garantați, fie că sunt negarantați.

50. Se observă că, de fapt, norma juridică nu operează, în realitate, în sfera debitorilor. În sfera debitorilor, într-adevăr, nu se poate vorbi de aceeași situație juridică în cazul unui debitor consumator și al unui debitor nonconsumator. Dar

protecția juridică a debitorului consumator se realizează deja prin normele speciale cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr.50/2010 și Ordonanța de urgență a Guvernului nr.52/2016, în comparație cu un debitor care încheie contractul de împrumut sau de ipotecă cu un neprofesionist și căruia nu i se aplică legislația specială în materia protecției consumatorilor.

51. Se ajunge, așadar, în realitate, la o situație de *inegalitate în fața legii între creditori* care au o creanță derivând din aceleași tip de contracte, respectiv contracte de împrumut și de garanție (ipotecă), deoarece un asemenea creditor, potrivit dreptului comun, poate beneficia de caracterul de titlu executoriu al contractului de împrumut și al ipotecii, fără să fie nevoie să recurgă la o procedură judiciară pentru a obține o hotărâre judecătorească ce constituie titlu executoriu, în timp ce, în cazul unei instituții de credit, creanța și garanția acesteia, deși au aceeași natură, au fost degradate, fiindu-i extirpat chiar de legiuitor un element important care permite realizarea creanței, și anume executorialitatea.

52. Or, deși un asemenea debitor persoană fizică, ce a făcut un împrumut potrivit dreptului comun, deci în afara sistemului financiar-bancar, se plasează într-o poziție similară cu aceea a unei persoane fizice care este consumator, prin scopul pentru care a contractat împrumutul, el nu beneficiază de nicio normă de protecție a consumatorului, dar, în schimb, creditorul, oricare ar fi acesta, altul decât o instituție de credit, beneficiază de caracterul de titlu executoriu al împrumutului și al garanțiilor, potrivit Codului civil.

53. Discriminarea între creditorii instituții de credit și creditorii neprofesioniști care acordă împrumuturi va stimula operațiunile de împrumut subterane (cămătăria), din afara sistemului financiar-bancar, și va inhiba împrumuturile acordate în cadrul acestui sistem. Efectul va fi unul contrar intereselor consumatorilor, pentru că cei care se împrumută în afara sistemului financiar bancar nu beneficiază de normele de protecție a consumatorilor.

54. Dincolo de interpretarea art.120 alin.(2) din Ordonanța de urgență a

Guvernului nr.99/2006 prin prisma corelării acestuia cu dispozițiile Codului civil, un alt motiv de inegalitate și discriminare în fața legii a creditorilor bancari a căror activitate este reglementată de acest act normativ transparenț și prin comparație cu reglementarea legală a activității instituțiilor financiare nebancare.

55. Art.1 alin.(1) din Legea nr.93/2009 reglementează condițiile minime de acces la activitatea de creditare pe teritoriul României, condiții îndeplinite de către instituțiile financiare nebancare. Cu alte cuvinte, acestea sunt entități care, nefiind supuse regimului restrictiv al instituțiilor de credit, pot totuși să deruleze activități de creditare, întocmai ca o instituție de credit.

56. Instituțiile financiare nebancare desfășoară activități de creditare cu titlu profesional, deci au calitatea de profesioniști în sensul legii speciale (Legea nr.193/2000); în mod corespunzător, se încadrează în această categorie și instituțiile financiare nebancare, în legătură cu care art.2 din Legea nr.93/2009 prevede că desfășoară activitate de creditare cu titlu profesional.

57. În acest caz, se realizează nu doar o discriminare și o situație de inegalitate între creditori, ci chiar și între debitori, pentru că aceia care au încheiat contracte de credit și de garanție cu instituțiile financiare nebancare vor fi lipsiți de „măsura de protecție” constând în eliminarea caracterului de titlu executoriu al contractului și vor fi expuși unei executări silite mai rapide față de consumatorii „privilegiați” care au contractat cu instituțiile de credit.

58. Practic, prin această lege, singurele împrumuturi care nu vor beneficia de titlu executoriu vor fi cele acordate de bănci, în timp ce toate celelalte împrumuturi acordate de particulari - (neprofesioniști) potrivit Codului civil, precum și cele acordate de instituțiile financiare nebancare vor constitui titluri executorii, fără a fi necesară obținerea unei hotărâri judecătorești. O asemenea situație este inacceptabilă, neexistând nicio justificare rațională pentru această soluție discriminatorie.

59. În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992,

sesizarea a fost transmisă președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și formula punctele de vedere asupra sesizării de neconstituționalitate.

60. **Președintele Camerei Deputaților** a transmis Curții Constituționale, cu Adresa înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.783 din 4 februarie 2019, punctul său de vedere, în care se arată că sesizarea de neconstituționalitate este neîntemeiată.

61. Astfel, critica privitoare la încălcarea principiului statului de drept și a celui al securității raporturilor juridice nu are niciun fundament juridic, întrucât au fost respectate întru totul dispozițiile legale privitoare la motivarea proiectelor de acte normative. În acest sens, propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr.51/1997 și Ordonanței de urgență a Guvernului nr.99/2006 a fost înregistrată la Senat pentru dezbateră, însoțită de expunerea de motive a inițiatorilor, fiind îndeplinite cerințele prevederilor art.30-32 din Legea nr.24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată.

62. În expunerea de motive se arată că în legislația actuală, deși legiuitorul a avut în vedere alternativa dintre predarea bunului și plata despăgubirilor constând în echivalentul ratelor pe toată perioada contractuală, în contractele de leasing se stipulează în sarcina locatarului/utilizatorului obligația plății, într-un mod cumulativ, atât a ratelor de leasing aferente întregii perioade contractuale, cât și restituirea bunului. O astfel de răspundere, mai ales în cazul în care utilizatorul (debitorul) este consumator, este în mod evident excesivă și lipsită de orice raționalitate economică, în condițiile unei conduite abuzive a unora dintre părțile unor contracte foarte des utilizate în practică.

63. În completarea motivării, sunt prezentate hotărârile pronunțate de Curtea de Justiție a Uniunii Europene în Cauza *Mohamed Aziz împotriva Caixa d'Estalvis de Catalunya, Tarragona i Manresa (Catalunyacaixa)*, C-415/11 și în

Cauza *Steffensen*, C-276/01, prin care Curtea a adus precizări cu privire la necesitatea verificării, din oficiu, a caracterului abuziv al unor clauze din contractele încheiate cu consumatorii.

64. De asemenea, Consiliul Legislativ a emis Avizul nr.799 din 2 octombrie 2017, prin care a avizat favorabil propunerea legislativă. În cadrul avizului, Consiliul Legislativ a stabilit că, din punctul de vedere al dreptului Uniunii Europene, propunerea legislativă nu comportă observații care intră sub incidența reglementărilor statuate la nivelul Uniunii Europene, subsumate normelor europene de drept secundar sau primar. Totodată, acesta face o prezentare exhaustivă a jurisprudenței instanțelor europene cu privire la procedura de executare silită în cadrul contractelor încheiate cu consumatori și concluzionează că inițiatorii au fundamentat necesitatea modificărilor legislative.

65. Este important de precizat că amendamentele aduse propunerii legislative și adoptate de Senat nu sunt de natură a-i schimba scopul, fiind în deplină concordanță cu jurisprudența Curții Constituționale. Referitor la acest aspect, prin Decizia nr.411 din 14 iunie 2017, Curtea a stabilit că „obiectul de reglementare al unui act normativ poate include aspecte colaterale, dezvoltări, nuanțări, care nu sunt de natură a-i deturna sensul original, ci, dimpotrivă, îl adaptează, îl modelează inclusiv în funcție de realitățile sociale în continuă transformare”.

66. Față de cele prezentate de autorii sesizării, se arată că normele de tehnică legislativă au fost respectate în ceea ce privește expunerea de motive, propunerea legislativă fiind avizată favorabil de Consiliul Legislativ, în calitatea acestuia de organ consultativ de specialitate al Parlamentului. De asemenea, se mai arată că expunerea de motive nu este parte din lege și nu poate conduce la neconstituționalitatea legii. Parlamentul, în calitate de unică putere legiuitoare, a adoptat actul normativ în mod legitim și asumat, conform Constituției, principiul legalității stând la baza oricăror acte adoptate de acest organ reprezentativ.

67. Având în vedere cele expuse mai sus, reiese cu claritate faptul că este irelevant argumentul autorilor sesizării cu privire la oportunitatea măsurilor din actul normativ, un astfel de argument fiind inadmisibil în cadrul unei critici extrinseci de neconstituționalitate.

68. În legătură cu susținerea autorilor sesizării potrivit căreia este obligatoriu ca Parlamentul să legifereze numai dacă a fost consultat C.E.S., iar acesta a emis un aviz, fie că este pozitiv sau negativ, se arată că Parlamentul nu este ținut de avizul pozitiv sau negativ al acestui organ, însă este ținut de solicitarea acestuia în procesul de legiferare.

69. În acest sens, se menționează Decizia Curții Constituționale nr.383 din 23 martie 2011, potrivit căreia, în lipsa omisiunii C.E.S. de a emite respectivul aviz (în condițiile în care i-a fost solicitat), Parlamentul poate legifera, fără ca prin aceasta să fie afectată constituționalitatea legii.

70. Se arată că, din fișa legii aflată pe site-ul Senatului, reiese că, la data de 6 septembrie 2017, au fost transmise adrese cu privire la solicitarea avizelor Consiliului Legislativ, Guvernului, C.E.S. asupra mai multor inițiative legislative, printre care și asupra legii criticate. Neîndeplinirea de către C.E.S. a atribuției sale de a emite avizul consultativ prevăzut în legea sa de organizare, ca urmare a adresei emise de Senatul României, prin care se solicita acest aviz, constituie o înțelegere greșită a rolului său consultativ obligatoriu, fără a fi însă afectată constituționalitatea legii asupra căreia nu a fost dat avizul C.E.S.

71. În ceea ce privește pretinsa redactare defectuoasă a normei juridice, prin utilizarea unei negații și fără a înlocui norma suprimată cu o normă specială, care să indice care este reglementarea pozitivă aplicabilă, susceptibilă de a genera două interpretări diametral opuse, se arată că legea supusă controlului de constituționalitate este cât se poate de clară, fără a putea da naștere unor interpretări contradictorii. În primul rând, Ordonanța de urgență a Guvernului nr.99/2006 reprezintă norma specială față de Codul civil. În al doilea rând, prin

dispoziția legală criticată se completează art.120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006, iar alineatul nou-introdus, alin.(2), prevede că „*Dispozițiile alin.(1) nu se aplică în situația contractelor încheiate cu consumatorii.*” Alin.(1) al art.120 prevede: „*Contractele de credit, inclusiv contractele de garanție reală sau personală, încheiate de o instituție de credit constituite titluri executorii*”.

72. Din coroborarea celor două alineate rezultă cu claritate că acele contracte de credit, inclusiv contractele de garanție reală sau personală încheiate de o instituție de credit cu consumatorii, nu constituie titluri executorii. Interpretarea art.120 alin.(2) se face prin coroborare cu norma la care face trimitere, art.120 alin.(1), aplicând regula *per a contrario*. Acest alineat nou-introdus instituie o normă specială, atât în raport cu Ordonanța de urgență a Guvernului nr.99/2006, cât și cu Codul civil. Din moment ce Codul civil reprezintă o normă generală de la care Ordonanța de urgență a Guvernului nr.99/2006 derogă în mod expres, ar fi apărut ca superfluă menționarea în textul de lege criticat că acesta derogă și de la Codul civil.

73. În ceea ce privește presupusa încălcare a art.16 alin.(1) din Constituție, se menționează jurisprudența constantă a Curții Constituționale, prin care se stabilește cu valoare de principiu faptul că persoanele juridice se pot prevala de egalitatea în drepturi doar dacă regimul juridic diferit s-ar răsfrânge asupra cetățenilor, respectiv Decizia nr.529 din 25 noiembrie 2004 și Decizia nr.1038 din 14 septembrie 2010.

74. Cu privire la presupusa încălcare a art.44 alin. (2) din Constituție, se amintește Decizia Curții Constituționale nr.270 din 7 mai 2014. Introducerea condiției ca locatorul/finanțatorul să obțină titlu executoriu pentru a putea demara executarea silită nu este de natură a suprima dreptul de proprietate asupra bunului ce formează obiectul contractului. Aceasta reprezintă o măsură procedurală menită să protejeze consumatorul, vulnerabil în raport cu locatorul/finanțatorul,

prin acordarea posibilității instanței judecătorești de a verifica, din oficiu, contractul de leasing sub aspectul clauzelor abuzive, înainte de a se începe o eventuală executare silită nejustificată.

75. În momentul de față, astfel cum au precizat și autorii sesizării, instanța nu are posibilitatea să verifice asemenea contracte de credit sub aspectul clauzelor abuzive decât într-un litigiu pornit la cererea consumatorului pentru constatarea caracterului abuziv al anumitor clauze contractuale sau în procedura contestației la executare. Introducerea contestației la executare este lăsată la latitudinea consumatorului, care poate fi sau nu informat cu privire la această posibilitate. În situația în care consumatorul introduce contestație la executare și executarea este desființată în temeiul anulării anumitor clauze abuzive din contractul de credit, consumatorul este obligat să aștepte desființarea tuturor actelor de executare deja întreprinse, fiind, din nou, pus într-o situație inferioară profesionistului. Prin urmare, măsura introdusă prin textul de lege criticat previne începerea unei executări silite nejustificate asupra consumatorului prin verificarea *ab initio* a contractului de credit sub aspectul clauzelor abuzive și este în deplină concordanță cu jurisprudența instanțelor europene care stabilesc în mod constant necesitatea ca instanțele naționale să aibă posibilitatea de a analiza *ex officio* caracterul abuziv al clauzelor din contractele încheiate între profesioniști și consumatori.

76. Nu poate fi reținută nici susținerea autorilor sesizării potrivit căreia eliminarea caracterului executoriu al contractului de leasing ar prejudicia grav dreptul finanțatorului de a intra în posesia și folosința propriului bun, pe de o parte, iar, pe de altă parte, că aceasta ar determina indirect creșterea debitului datorat de utilizator deoarece durata pentru obținerea unui titlu executoriu este de 3-4 ani de zile în cazul unui litigiu de fond, apel, cale extraordinară.

77. Codul de procedură civilă reglementează expres proceduri speciale, de scurtă durată, prin care finanțatorul poate obține titlu executoriu. O astfel de procedură este, de exemplu, procedura ordonanței de plată, în cadrul căreia se

administrează numai proba cu înscrisuri, iar hotărârea pronunțată în primă instanță este executorie și poate fi atacată doar cu cerere în anulare. Asemenea proceduri accelerate sunt apte să îndeplinească scopul urmărit prin legea supusă controlului de constituționalitate, și anume verificarea de către instanță, din oficiu, a contractului de leasing sub aspectul clauzelor abuzive, fără a limita dreptul finanțatorului de a obține executarea silită a creanței sale.

78. Totodată, locatorul/finanțatorul are posibilitatea de a solicita luarea unor măsuri asiguratorii asupra bunului, în scopul de a-și proteja dreptul de proprietate, măsuri asupra oportunității cărora va decide instanța de judecată, în condițiile Codului de procedură civilă.

79. În ceea ce privește pretinsa inegalitate dintre creditori, și în această situație se invocă încălcarea egalității în drepturi a persoanelor juridice. De asemenea, nu se demonstrează că instituirea acestui regim juridic față de persoane juridice se răsfrânge asupra cetățenilor, implicând inegalitatea lor în fața legii sau a autorităților publice. De aceea, aprecierea că legea este discriminatorie pentru persoanele juridice este una pur subiectivă.

80. În concluzie, președintele Camerei Deputaților solicită Curții Constituționale respingerea, ca neîntemeiată, a sesizării de neconstituționalitate.

81. Președintele Senatului și Guvernul nu au comunicat punctele lor de vedere asupra obiecției de neconstituționalitate.

82. La termenul de judecată fixat pentru data de 27 februarie 2019, Curtea a amânat dezbaterile pentru data de 13 martie 2019 când a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține

următoarele:

83. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art.146 lit.a) din Constituție, precum și ale art.1, 10, 15 și 18 din Legea nr.47/1992, republicată, să soluționeze obiecția de neconstituționalitate.

84. **Obiectul controlului de constituționalitate** îl constituie dispozițiile Legii pentru completarea Ordonanței Guvernului nr.51/1997 privind operațiunile de leasing și societățile de leasing, precum și pentru completarea art.120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, prevederi ce au următorul cuprins:

„ Art.I.- Ordonanța Guvernului nr.51/1997 privind operațiunile de leasing și societățile de leasing, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.9 din 12 ianuarie 2000, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 8, după alineatul (1) se introduce un nou alineat, alin.(2), cu următorul cuprins: <<(2) Dispozițiile alin.(1) nu se aplică în situația în care locatarul/utilizatorul este consumator.>>

2. Articolul 15 se modifică și va avea următorul cuprins: <<Art.15. - (1) În cazul în care utilizatorul, care are calitatea de consumator, nu execută obligația de plată a ratei de leasing timp de trei luni consecutive, calculate de la scadența prevăzută în contractul de leasing, locatorul/finanțatorul are dreptul de a rezilia contractul de leasing, iar utilizatorul este obligat să restituie bunul și să plătească toate sumele datorate în temeiul contractului de leasing. În cazul în care utilizatorul restituie bunul în termenul prevăzut în contract, eventualele despăgubiri nu pot cuprinde decât diferența între totalul sumelor datorate conform contractului, diminuată cu valoarea obținută prin valorificare, exclusiv TVA sau, după caz, printr-un raport de evaluare a bunului emis de un evaluator autorizat conform legii. Sumele datorate conform contractului de leasing sunt formate din facturile emise și neachitate, valoarea de intrare rămasă de achitat

până la finele perioadei de leasing, inclusiv valoarea reziduală, cheltuieli cu asigurările bunului, reprezentate de polița de asigurare obligatorie și/sau polița de asigurare facultativă, amenzi de circulație și amenzi pentru neplata rovinietei și alte amenzi aferente bunului precum și taxe/impozite aferente bunului.

(2) Exclusiv pentru situațiile în care bunul a fost restituit în termenul prevăzut în contract, utilizatorul consumator sau un terț cumpărător propus de acesta în termen de maximum 5 zile de la îndeplinirea obligației de predare, beneficiază de un drept prioritar la cumpărarea bunului, valabil timp de 30 de zile de la data predării, timp în care poate fi emisă acceptarea fermă și irevocabilă de cumpărare la un preț cel puțin egal cu contravaloarea tuturor sumelor datorate, conform contractului de leasing, inclusiv valoarea reziduală la care se adaugă TVA. În cazul în care acceptarea de cumpărare emisă de către terțul cumpărător propus este una inferioară cuantumului sumelor datorate conform contractului, utilizatorul consumator are obligația de a credita contul finanțatorului cu diferența necesară până la concurența sumelor datorate conform contractului, cel mai târziu la data încasării de către finanțator a prețului de vânzare aferent transferului dreptului de proprietate cu respectarea termenului prioritar de 30 zile de mai sus. Transferul dreptului de proprietate asupra bunului va opera la data încasării integrale a sumelor datorate conform contractului, care nu va putea fi ulterioară datei de expirare a dreptului prioritar.

(3) În cazul în care utilizatorul consumator sau terțul cumpărător propus nu respectă întocmai oricare dintre prevederile alin.(1) și (2), finanțatorul poate dispune în mod liber de bun, iar utilizatorul este obligat să plătească finanțatorului sumele stabilite conform alin.(2).

(4) În cazul în care utilizatorul nu restituie bunul în termenul prevăzut în contract, acesta va achita finanțatorului, pe lângă sumele datorate conform contractului de leasing și cheltuielile pentru luarea în posesie a bunului. >>

Art.II.- La articolul 120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.1027 din 27 decembrie 2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.227/2007, cu modificările și completările ulterioare, după alineatul (1) se introduc două noi alineate, alin.(2) și (3), cu următorul cuprins:

<< (2) Dispozițiile alin.(1) nu se aplică în situația contractelor încheiate cu consumatorii.

(3) În cazul în care în contractul dintre părți sunt prevăzute penalități de întârziere, dobânzi sau alte obligații de plată accesorii, aceste daune-interese nu vor putea depăși 50% din suma reprezentând ratele restante la data rezilierii. >>

Art.III.- Prezenta lege intră în vigoare în termen de 3 zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I.”

85. Textele constituționale invocate în susținerea obiecției de neconstituționalitate sunt dispozițiile art.1 alin.(3) privind statul de drept și alin.(5) în componentele sale privind calitatea legii, precum și principiul securității juridice, art.16 alin.(1) privind egalitatea în fața legii, art.44 privind dreptul de proprietate privată și art.141 privind Consiliul Economic și Social.

86. Curtea constată că sesizarea formulată îndeplinește condițiile de admisibilitate prevăzute de art.146 lit.a) teza întâi din Constituție, atât sub aspectul obiectului său, fiind vorba de o lege adoptată și nepromulgată, al titularului dreptului de sesizare, aceasta fiind formulată de 84 de deputați, cât și sub cel al termenului de sesizare, acesta fiind formulată în interiorul termenului de 5 de zile prevăzut de Legea nr.47/1992 [a se vedea și Decizia Curții Constituționale nr.67 din 21 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.223 din 13 martie 2018, paragraful 70].

87. În analiza obiecției de neconstituționalitate, Curtea observă că în expunerea de motive a acestei legi se arată că aceasta își propune să rezolve

diferite situații în care consumatorul, parte în contractele de adeziune, apare într-o poziție dezavantajată față de anumiți actori economici. Astfel, conduita abuzivă a unora dintre părțile contractante foarte des utilizate în practică relevă necesitatea limitării regimului preferențial de care acestea au beneficiat, și anume caracterul de titlu executoriu, și necesitatea supunerii acestora procedurilor de verificare prealabile în cazul actelor juridice similare. Deși, potrivit jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene, instanțele judecătorești au obligația verificării din oficiu a caracterului abuziv al unor clauze contractuale, acest lucru nu se întâmplă în practică, ele efectuând doar o verificare formală a titlului executoriu, nu și a condițiilor de valabilitate a titlului. Or, verificarea acestor situații doar în faza contestației la executare care presupune plata unei taxe judiciare de timbru de către debitor și formularea sa doar într-un anumit termen [în condițiile în care formularea sa nu suspendă procedura executării silite], face excesiv de dificilă asigurarea drepturilor conferite consumatorilor în temeiul dreptului Uniunii Europene.

88. Examinând obiecția de neconstituționalitate, Curtea reține că autorii acesteia arată că nu există nicio motivare și fundamentare reală a soluțiilor care au fost adoptate și că, în lipsa unui studiu de impact, a fost ignorat faptul că legiuitorul a instituit deja măsuri legislative suficiente pentru protecția consumatorului.

89. Deși calificată de autorii obiecției de neconstituționalitate drept critică de natură extrinsecă, în jurisprudența Curții, lipsa studiilor de impact a fost considerată o critică de neconstituționalitate intrinsecă, în sensul că reperul de constituționalitate nu îl constituie numai lipsa studiilor de impact, ci aceasta se coroborează cu natura și importanța soluțiilor legislative reglementate în corpul legii. În aceste condiții, Curtea va analiza următoarea critică extrinsecă de neconstituționalitate:

90. Astfel, cu privire la susținerile privind inexistența avizului C.E.S.,

Curtea reține că acestea sunt întemeiate, deoarece, din consultarea fișei legislative a legii criticate, rezultă că acesta nu a fost solicitat, aspect certificat și de Adresa secretarului general al Senatului înregistrată la Curtea Constituțională cu nr.1283 din 22 februarie 2019.

91. Curtea observă că art.141 din Constituție consacră C.E.S. rolul de „organ consultativ al Parlamentului și al Guvernului în domeniile de specialitate stabilite prin legea sa organică de înființare, organizare și funcționare.” Aceste prevederi constituționale sunt reluate în art.1 alin.(1) din Legea nr.248/2013 privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.740 din 2 octombrie 2015, iar potrivit art.2 alin.(1) și alin.(2) lit.e) din această lege, „(1) Consiliul Economic și Social este consultat obligatoriu asupra proiectelor de acte normative inițiate de Guvern sau a propunerilor legislative ale deputaților ori senatorilor. Rezultatul acestei consultări se concretizează în avize la proiectele de acte normative. (2) domeniile de specialitate ale Consiliului Economic și social sunt: (...) e) protecția consumatorului și concurența loială. ”

92. Astfel, potrivit art.1 alin.(5) din Legea fundamentală în România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie. Or, dispozițiile art.2 alin.(2) lit.e) din Legea nr.248/2013 – legea organică de înființare, organizare și funcționare a Consiliului Economic și Social – prevăd obligația inițiatorilor de proiecte sau propuneri legislative de a solicita avizul C.E.S. în cazul în care reglementările preconizate vizează domeniile de specialitate ale acestuia reprezentate de protecția consumatorului. În acest sens, Curtea constată că legea criticată se referă în mod special la protecția consumatorilor, domeniu în care trebuia solicitat avizul C.E.S. În aceste condiții, Curtea constată că au fost nesocotite prevederile art.1 alin.(5) coroborate cu cele ale art.141 din Constituție.

93. În consecință, Curtea constată că Legea pentru completarea Ordonanței Guvernului nr.51/1997 privind operațiunile de leasing și societățile de leasing, precum și pentru completarea art.120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului este neconstituțională în ansamblul său.

94. Ca urmare a constatării viciului de neconstituționalitate extrinsecă determinat de încălcarea dispozițiilor constituționale menționate mai sus, Curtea reține că nu mai este necesară examinarea criticilor de neconstituționalitate intrinsecă formulate de autorii obiecției de neconstituționalitate (a se vedea, în același sens, Decizia nr.747 din 4 noiembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.922 din 11 decembrie 2015, paragraful 35, Decizia nr.442 din 10 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, 526 din 15 iulie 2015, paragraful 33, Decizia nr.545 din 5 iulie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.638 din 25 iulie 2006, sau, *mutatis mutandis*, Decizia nr.82 din 15 ianuarie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.33 din 16 ianuarie 2009). Aceeași abordare se impune și în privința criticilor referitoare la studiile de impact calificate în jurisprudența Curții Constituționale ca fiind critici de neconstituționalitate intrinsecă [a se vedea Decizia nr.650 din 25 octombrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.97 din 7 februarie 2019, paragraful 243].

95. Cât privește efectele unei decizii prin care Curtea, în cadrul controlului anterior promulgării, constată neconstituționalitatea legii examinate, în integralitatea sa, iar nu doar a unor dispoziții din cuprinsul acesteia, instanța de contencios constituțional reamintește că nu pot fi incidente prevederile art.147 alin.(2) din Constituție (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.432 din 21 iunie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.575 din 6 iulie 2018, par.36 și următoarele sau Decizia nr.581 din 20 iulie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.737 din 22 septembrie 2016, paragraful 47).

Curtea a arătat în jurisprudența sa că „situația determinată de constatarea neconstituționalității legii în ansamblul său [...] are efect definitiv cu privire la acel act normativ, consecința fiind încetarea procesului legislativ în privința respectivei reglementări” (ilustrative sunt, în acest sens, Decizia nr.308 din 28 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.309 din 9 mai 2012, Decizia nr.619 din 11 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.6 din 4 ianuarie 2017, sau Decizia nr.89 din 28 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.260 din 13 aprilie 2017).

96. În temeiul art.147 alin.(4) din Legea fundamentală, Parlamentului îi revine obligația de a constata încetarea de drept a procesului legislativ, ca urmare a constatării neconstituționalității legii, în integralitatea sa. Evident, cu prilejul inițierii unui nou proces legislativ, trebuie să fie respectate indicațiile cuprinse în decizia de admitere a Curții Constituționale cu referire la viciile de neconstituționalitate extrinsecă constatate. În acest sens, Curtea va reaminti considerentele de principiu reținute constant în jurisprudența sa, potrivit cărora forța obligatorie care însoțește actele jurisdicționale ale Curții – deci și deciziile – se atașează nu numai dispozitivului, ci și considerentelor pe care se sprijină acesta (a se vedea, în acest sens, Decizia nr.414 din 14 aprilie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.291 din 4 mai 2010, Decizia nr.903 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.584 din 17 august 2010, Decizia nr.727 din 9 iulie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.477 din 12 iulie 2012, și Decizia nr.1039 din 5 decembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.61 din 29 ianuarie 2013). Curtea a reținut, totodată, că nicio altă autoritate publică nu poate contesta considerentele de principiu rezultate din jurisprudența Curții Constituționale, aceasta fiind obligată să le aplice în mod corespunzător, respectarea deciziilor Curții fiind o componentă esențială a statului de drept.

97. Pentru considerentele arătate, în temeiul art.146 lit.a) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.11 alin. (1) lit.A.a), al art.15 alin.(1) și al art.18 alin.(2) din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite obiecția de neconstituționalitate formulată și constată că Legea pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr.51/1997 privind operațiunile de leasing și societățile de leasing, precum și pentru completarea art.120 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului este neconstituțională în ansamblul său.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României, președinților celor două Camere ale Parlamentului și prim-ministrului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 13 martie 2019.